

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Донецький національний університет економіки і торгівлі
імені Михайла Туган-Барановського

ЗАТВЕРДЖЕНО

на засіданні кафедри підприємництва і
торгівлі

Протокол № 2 від «02» вересня 2019 р.
Зав. кафедри

_____ С.В. Волошина

РОБОЧА ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ
«ЕКОНОМІКА ПІДПРИЄМСТВА»

(заочна форма навчання)

Кількість кредитів ECTS 10

Розробник:

Кравцов О.О., доц. кафедри
підприємництва і торгівлі , к.е.н.

2019 – 2020 навчальний рік

1. Опис дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни
Обов'язкова (для студентів спеціальності "назва спеціальності") / вибіркова дисципліна	Обов'язкова для студентів спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»
Семестр (осінній / весняний)	весняний / осінній
Кількість кредитів	10
Загальна кількість годин	300
Кількість модулів	4
Лекції, годин	16
Практичні / семінарські, годин	16
Лабораторні, годин	-
Самостійна робота, годин	268
Вид контролю	екзамен

2. Програма дисципліни

Ціль: розуміння студентами економічного механізму господарювання підприємств і набуття ними практичних навичок з питань оптимального використання матеріальних, трудових, фінансових та інших ресурсів.

Завдання: навчальної дисципліни полягають у оволодінні знаннями теоретичних та методологічних основ економіки підприємства; одержання знань щодо сутності основних понять економіки підприємства; оцінка матеріальних та нематеріальних активів підприємства, продуктивності праці, собівартості продукції, прибутку, рентабельності та інших показників ефективності роботи підприємства; вивчення методичних та методологічних основ моделювання ефективності роботи підприємства в умовах ринкової економіки.

Зміст дисципліни розкривається в темах:

Тема 1. Підприємство як об'єкт і суб'єкт ринкових відносин

Тема 2. Середовище функціонування підприємства

Тема 3. Економічне управління підприємством

Тема 4. Стратегія підприємства, її формування та передумови реалізації

Тема 5. Планування діяльності підприємств

Тема 6. Ресурсний потенціал підприємства

Тема 7. Матеріальні ресурси підприємства

Тема 8. Нематеріальні ресурси підприємства

Тема 9. Трудові ресурси підприємства

Тема 10. Фінансові ресурси підприємства

Тема 11. Поточні витрати підприємства та собівартість продукції

Тема 12. Фінансові результати діяльності підприємства.

Тема 13. Товарооборот торговельних підприємств

Тема 14. Обґрунтування доцільних меж діяльності підприємства

3. Структура дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин (денна форма навчання)				
	усього	у тому числі			
		лекц.	пр./сем.	лаб.	СРС
1	2	3	4	5	6
Змістовий модуль 1. Основи економічної діяльності підприємства					
Тема 1. Підприємство як об'єкт і суб'єкт ринкових відносин	10	1	-	-	9
Тема 2. Середовище функціонування підприємства	10	1	-	-	9
Тема 3. Економічне управління підприємством	20	2	2	-	16
Тема 4. Стратегія підприємства, її формування та передумови реалізації	20	1	-	-	19
Разом за змістовим модулем 1	60	5	2	-	53
Змістовий модуль 2. Планування діяльності та потенціал підприємства					
Тема 5. Планування діяльності підприємств	20	1	2	-	17
Тема 6. Ресурсний потенціал підприємства	20	1	2	-	17
Тема 7. Матеріальні ресурси підприємства	20	1	2	-	17
Разом за змістовим модулем 2	60	3	6	-	51
Змістовий модуль 3. Нематеріальні, трудові та фінансові ресурси підприємства					
Тема 8. Нематеріальні ресурси підприємства	20	1	-	-	19
Тема 9. Трудові ресурси підприємства	30	1	2	-	27
Тема 10. Фінансові ресурси підприємства	30	1	2	-	27
Разом за змістовим модулем 3	80	3	4	-	73
Змістовий модуль 4. Витрати, фінансові результати та товарооборот					
Тема 11. Поточні витрати підприємства та собівартість продукції	25	2	2	-	21
Тема 12. Фінансові результати діяльності підприємства.	25	1	2	-	22
Тема 13. Товарооборот торговельних підприємств	25	1	-	-	24
Тема 14. Обґрунтування доцільних меж діяльності підприємства	25	1	-	-	24
Разом за змістовим модулем 4	100	5	4	-	91
Усього годин	300	16	16	-	268

4. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Семінар Тема 3. Економічне управління підприємством	2
2	Практичне заняття Тема 5. Планування діяльності підприємств	2
3	Практичне заняття Тема 6. Ресурсний потенціал підприємства	2
4	Практичне заняття Тема 7. Матеріальні ресурси підприємства	2
5	Практичне заняття Тема 9. Трудові ресурси підприємства	2
6	Практичне заняття Тема 10. Фінансові ресурси підприємства	2
7	Практичне заняття Тема 11. Поточні витрати підприємства та собівартість продукції	2
8	Практичне заняття Тема 12. Фінансові результати діяльності підприємства	2
Всього		16

5. Індивідуальні завдання

1. Відповідно до індивідуального варіанта студента (порядковий номер студента у списку академічної групи) розв'язати практичне завдання запропоноване у темі 7 «Матеріальні ресурси підприємства» третього розділу методичних рекомендацій до вивчення дисципліни (стор. 61).

2. Відповідно до індивідуального варіанта студента (порядковий номер студента у списку академічної групи) розв'язати практичне завдання запропоноване у темі 13 «Товарооборот торговельних підприємств» третього розділу методичних рекомендацій до вивчення дисципліни (стор. 79).

6. Обсяги, зміст та засоби діагностики самостійної роботи

Назва модулю	Кількість годин самостійної роботи	Зміст самостійної роботи	Засоби діагностики
<p>Змістовий модуль</p> <p>1. Основи економічної діяльності підприємства</p>	<p>53</p>	<p>1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: Підприємство як суб'єкт та об'єкт ринкових відносин. Роль і місце підприємств у ринковому середовищі. Проблеми функціонування об'єднань підприємств в Україні. Тенденції та проблеми розвитку малих підприємств в Україні. Джерела. Середовище функціонування підприємства. Характеристика факторів, складових частин та умов зовнішнього середовища. Особливості зовнішньоекономічної діяльності вітчизняних підприємств. Сутність господарського та економічного механізмів підприємства. Комерційний розрахунок – основа економічного механізму підприємства. Сутнісні характеристики та необхідність розробки стратегії підприємства. Етапи розробки стратегії підприємства, їх класифікація. Концептуальні підходи до управління організацією. Підприємство як виробнича система. Концепція управління підприємством як відкритою системою. Порівняльна характеристика оперативного, довгострокового та стратегічного управління. Характеристика шкіл стратегій. Класифікація стратегій. Стратегічний набір. Стратегічна піраміда (за А. Томпсоном та Дж. Стрікландом). Функціональні стратегії підприємства. Стратегія диверсифікації діяльності підприємства. Конкурентні стратегії. Вимоги до формулювання цілей. Генеральна ціль. Декомпозиція цілей. Вимоги до формулювання цілей. Генеральна ціль. Декомпозиція цілей. Види середовища підприємств. Моделі стратегічного аналізу (розгорнута схема САП, Гарвардська модель; модель PIMS). Загальні методи і засоби діагностики проблем фірми. Правила декомпозиції при</p>	<p>Тестування, виконання індивідуального завдання</p>

		<p>функціонально-цільовому аналізі (ФЦА). Діагностика зовнішнього середовища прямого впливу.</p> <p>PEST - аналіз фірми.</p> <p>Фактори середовища прямого впливу.</p> <p>Джерела [1, 2, 3, 4, 5, 6, 9].</p> <p>2. Самотестування</p> <p>3. Підготовка індивідуального завдання</p>	
<p>Змістовий модуль</p> <p>2. Планування діяльності та потенціал підприємства</p>	51	<p>1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань Прогнозування та планування діяльності підприємства. Прогнозування розвитку підприємств. Організація планування на підприємстві. Планування ресурсного забезпечення операційної діяльності. Формування інформаційного поля бізнес-плану. Сутність, форми та визначення ресурсного потенціалу. Характеристика складових ресурсного потенціалу. Загальна оцінка ефективності використання ресурсів підприємства. Матеріальні ресурси підприємства. Економічна сутність та склад необоротних активів підприємства. Оцінка необоротних активів підприємства. Спрацювання й відтворення необоротних матеріальних активів. Амортизація необоротних матеріальних активів. Ефективність використання основних засобів.</p> <p>Джерело [1, 2, 4, 5, 6, 9].</p> <p>2. Самотестування</p> <p>3. Підготовка індивідуального завдання</p>	<p>Тестування, виконання індивідуального завдання</p>
<p>Змістовий модуль</p> <p>3. Нематеріальні, трудові та фінансові ресурси підприємства</p>	73	<p>1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: Сутність та види нематеріальних ресурсів підприємства. Поняття, склад та специфічні риси нематеріальних активів підприємства. Оцінка та амортизація нематеріальних активів підприємства. Персонал підприємства та його оцінка. Поняття, класифікація та структура персоналу підприємства. Показники наявності та використання персоналу. Визначення чисельності персоналу та нормування праці. Методи визначення витрат робочого часу. Продуктивність праці та її планування. Чинники зростання продуктивності праці. Мотивування праці. Фінансові ресурси як основне</p>	<p>Тестування, виконання індивідуального завдання</p>

		джерело розвитку підприємства. Основний та оборотний капітал. Інтелектуальний капітал. Джерело [1, 2, 4, 5, 6]. 2. Самотестування 3. Підготовка індивідуального завдання	
Змістовий модуль 4. Витрати, фінансові результати та товарооборот	91	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: Персонал підприємства та його оцінка. Поняття, класифікація та структура персоналу підприємства. Показники наявності та використання персоналу. Визначення чисельності персоналу та нормування праці. Методи визначення витрат робочого часу. Продуктивність праці та її планування. Чинники зростання продуктивності праці. Мотивування праці. Поточні витрати підприємства. Суть витрат, їх класифікація. Собівартість продукції та її види. Калькулювання собівартості. Персонал підприємства та його оцінка. Поняття, класифікація та структура персоналу підприємства. Показники наявності та використання персоналу. Визначення чисельності персоналу та нормування праці. Методи визначення витрат робочого часу. Продуктивність праці та її планування. Чинники зростання продуктивності праці. Мотивування праці. Крапка безбитковості, крапка мінімального рівня рентабельності, крапка цільового прибутку. Джерела [1, 2, 3, 4, 5, 6, 9]. 2. Самотестування 3. Підготовка індивідуального завдання	Тестування, виконання індивідуального завдання
Разом:	268		

7. Результати навчання

1	Розуміння теоретико-методичних аспектів економічної оцінки підприємства
2	Вміння здійснювати оцінку впливу факторів на динаміку показників
3	Розуміння основ економічного управління підприємством
4	Вивчення основ прогнозування та планування діяльності підприємства
5	Розуміння принципів організації товарної та цінової політики підприємства
6	Володіння методами та інструментарієм аналізу та планування ресурсів, які необхідні підприємству, розробки політики формування та використання трудових, майнових і фінансових ресурсів

7	Вміння приймати управлінські рішення щодо підвищення ефективності діяльності підприємства
---	---

8. Розподіл балів, які отримують студенти впродовж весняного семестру

Поточне тестування та самостійна робота					Підсумковий тест (екзамен)	Сума в балах
Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2	Змістовий модуль 3	Змістовий модуль 4	Індивідуальне завдання		
15	15			20	50	100
		15	15	20	50	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

100-бальна шкала	Шкала ECTS	Національна шкала
90-100	A	5, «відмінно»
80-89	B	4, «добре»
75-79	C	
70-74	D	3, «задовільно»
60-69	E	
35-59	FX	2, «незадовільно»
0-34	F	

9. Методичне забезпечення

1. Електронний конспект лекцій.
2. Методичні вказівки з вивчення дисципліни.
3. Індивідуальні завдання.
4. Навчальна та наукова література, нормативні документи.

10. Рекомендована література

Основна

1. Єрмак С.О. Конспект лекцій з дисципліни «Економіка підприємства» для студентів денної та заочної форми навчання, 2016.
2. Фролова Л.В., Бакунов А.А., Шаруга Л.В. Економіка підприємства в структурно-логічних схемах: учеб. пособ. – Издание 3-е дополн. – Донецьк: ДонГУЕТ, 2005. - с.173
3. Мазаракі, А. А. Торговельне підприємство: стратегія, політика, конкурентоспроможність : монографія / А. А. Мазаракі, Д. М. Пшеслінський, І. В. Смолін. - К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2010. - 384 с.
4. Гетьман, О. О. Економіка підприємства : навч. посіб. — 2-е вид. / Гетьман О. О., Шаповал В. М. - К. : Центр учбової літератури, 2010. — 488 с.

Допоміжна

5. Практикум по “Економике предприятия” для студентов ФЭУМЭО специальности 7.050107/Сост. Л.В. Фролова, Л.В. Шаруга, А.А. Бакунов – Изд. 2-е – Донецк: ДонГУЭТ, 2005. – 113 с.
6. Господарський кодекс України №436-IV від 16.01.2003 : із змінами, внесеними згідно із Законами України // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 18, № 19–20, № 21–22, ст. 144.
7. Гринчуцький В. І. Економіка підприємства : навч. посіб. / В. І. Гринчуцький, Е. Т. Карапетян, Б. В. Погріщук – 2-е вид., перероб. і доп. – К. : ЦУЛ, 2012. – 304 с.
8. Економіка підприємств : підруч. / Ф. В. Горбонос, Г. В. Черевко, Н. Ф. Павленчик, А. О. Павленчик. – К. : Знання, 2010. – 463 с.
9. Економіка підприємства : навч. посіб. / [Ліпич Л. Г., Буняк Н. М., Геліч Н. В. та ін.] ; за заг. ред. Л. Г. Ліпич. 2-ге вид., переробл. і доп. – Луцьк : Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2013. – 590 с. – (Посібники та підручники СНУ імені Лесі Українки).
10. Економіка підприємства : підруч. / за заг. ред. д.е.н., проф. Л. Г. Мельника. – Суми : Університетська книга, 2012. – 864 с.
11. Економіка підприємства / [Покропивний С. Ф., Грещак М. Г., Колот В. М. та ін.] ; під заг. ред. С. Ф. Покропивного. – К. : КНЕУ, 2001. – 457
12. Іванілов О. С. Економіка підприємства : підруч. для студ. вищ. навч. закл. / О. С. Іванілов. – К. : Центр учб. л-ри, 2011. – 727 с.
13. Наказ Міністерства праці та соціальної політики України щодо організації матеріального стимулювання праці працівників підприємств і організацій № 23 від 29.01.2003 р.
14. Податковий кодекс України № 2755-VI від 02.12.2010 : із змінами, внесеними згідно із Законами України // Відомості Верховної Ради України. – 2011. – № 13–14, № 15–16, № 17, ст. 112.
15. Семернікова І. О. Економіка підприємства : навч. посіб. / І. О. Семернікова, Н. В. Мешкова-Кравченко. Херсон : ОЛДІ-плюс, 2010. – 312 с.
16. Сідун В. А. Економіка підприємства : навч. посіб. / В. А. Сідун, Ю. В. Пономарьова. – [2-е вид., переробл. та доповн.]. – К. : Центр навч. л-ри, 2006. – 356 с.
17. Тимош І. М. Економіка праці : навч. посіб. [для студ. вищ. навч. закл.] / Тимош І. М. – Т. : Астон, 2001. – 347 с.
18. Цивільний кодекс України : із змінами, внесеними згідно із Законами України // Відомості Верховної Ради. – 2003. – № 40–44. – Ст. 356.

19. Шваб Л. І. Економіка підприємства : навч. посіб. [для студ. вищ. навч. закл.] / Л. І. Шваб. – К. : Каравела, 2011. – 416 с.
20. Яркіна Н. М. Економіка підприємства : навч. посіб. / Н. М. Яркіна. – К.: Видавництво Ліра-К, 2013. – 497с.

Інформаційні ресурси

21. Донецький національний університет економіки і торгівлі імені Михайла Туган-Барановського [Електронний ресурс] // Режим доступу: www.donnuet.edu.ua ;
22. Кабінет міністрів [Електронний ресурс] // Режим доступу: www.kmu.gov.ua
23. Верховна Рада України [Електронний ресурс] // Режим доступу: www.rada.gov.ua ;
24. Державний комітет України зі статистики [[Електронний ресурс] // Режим доступу: www.ukrstat.gov.ua

